

ENKELE AANDACHTSPUNTEN RONDETAFLGESPREK EERSTE KAMER 18 DECEMBER 2018

1. Sinds het Greco Evaluatierapport van juni 2013 lukt het niet om de integriteitsaanbevelingen gericht aan het Parlement – meer bijzonder de Eerste Kamer – genoegzaam tot uitvoering te brengen. Ik veronderstel de juistheid van de feitelijke onderbouwing van het Greco rapport.
2. Blijkens het Tweede Nalevingsverslag van Greco van 23 maart 2018 schiet de EK nog steeds te kort in de invulling van de aanbevelingen betreffende (i) de opstelling van richtlijnen voor de omgang met lobbyisten, (iii) het toezicht op de handhaving van declaratievereisten en andere gedragsregels, en (iv) a. de aanwijzing van een specifieke, op advies gerichte vertrouwenspersoon en b. het organiseren van specifieke en periodieke training inzake integriteitsregels. Ik ga wederom uit van een juiste feitelijke onderbouwing.
3. De EK is direct na het uitbrengen van het Evaluatierapport serieus aan de slag gegaan om de situatie te verbeteren. Tegelijk blijkt de EK nog niet breed en volledig overtuigd van de juistheid van door Greco gevraagde maatregelen.
4. Het is van belang te beseffen dat Greco een methodologie hanteert die haar vasthoudendheid verklaart. Normering van regels en protocollen enerzijds, toezicht en handhaving anderzijds. Daarbij hanteert Greco een realistisch niveau van duidelijkheid en respect voor het nationaal eigene.
5. Te lang is vanuit de EK gedacht dat het ook zonder een volledig pakket van specifieke regels mogelijk is het (internationaal) gewenste niveau van integriteit te verwezenlijken en dat advies, toezicht en handhaving bij voorkeur in eigen kring moeten plaatsvinden.
6. Thans lijkt de EK zo ver dat de regelingen voor omgang met derden, meer in bijzonder lobbyisten, in andere Greco-partners bestudeerd gaan worden. Dat is nuttig en leerzaam en zal laten zien dat ook voor EK leden realistische en toetsbare regels mogelijk zijn.
7. Het EK lidmaatschap moge als deeltijd werk worden gehonoreerd, het gaat om een publieke vertegenwoordigende functie op het hoogste niveau voor een volle zittingsperiode met landelijke uitstraling. Senator ben je niet alleen op dinsdag maar op alle dagen van de week en die positie is onvermijdelijk van invloed – meer of minder - op alle andere activiteiten. Degenen die dat ontkennen of bagatelliseren maken zich en hun fractie/partij kwetsbaar. Transparantie in de omgang met derden die belang kunnen hebben bij de opstelling op de dinsdag, maakt EK leden minder kwetsbaar en versterkt het vertrouwen.
8. In verband met de discussie naar aanleiding van aanbeveling (iii) in samenhang met (iv a.) moet worden opgemerkt dat de EK te veel vertrouwt op de eigen kracht en het wijze inzicht van achtereenvolgens de betrokkene, zijn/haar fractie, de partij, het College van Senioren en tot slot de Voorzitter. Ongetwijfeld kan in eigen kring goed werk worden verricht, maar dat is niet transparant en vanwege politieke implicaties soms ook ontoereikend. Een externe vertrouwenspersoon zal het beeld doen kantelen, zeker als deze kan oordelen (cf No) over behoorlijkheid. Het is dan aan de EK zelf om vast te stellen wat in een geval van 'onbehoorlijkheid' een passende en legitieme respons is.
9. Wat betreft onderdeel b. van aanbeveling (iv) volsta ik met de constatering dat het niet ingewikkeld kan zijn passende specifieke voorlichting en training te organiseren voor nieuwe Kamerleden, alsmede periodieke opfriscursussen en daarmee te voldoen aan de Greco aanbeveling.
10. Tijdens mijn korte presentatie bij de start van het rt gesprek zal ik ingaan op enkele punten/vragen van het College van Senioren.